

17 грудня 2009, Київ

Форум «Про невідкладні заходи щодо розвитку інформаційного суспільства в Україні»

Актуальні питання впровадження в Україні електронного цифрового підпису як важливої складової розвитку інформаційного суспільства

Іван Петухов

Формування законодавства електронного

всесвітнього в галузі документообігу

- Першою країною, яка внесла Електронний цифровий підпис в якості аналога власноручного підпису є Сполучені Штати Америки. І перший в світі закон про цифровий підпис також був прийнятий в США штатом Юта 1 травня 1995 року. В Європі першою державою, яка узаконила застосування електронного підпису, стала Германія.
- 30 червня 2000 року в США був прийнятий Федеральний закон «Про електронний підпис в глобальній і національній комерції». Прийняття цього закону дозволило застосовувати електронний підпис для обміну документації між суб'єктами різних штатів та держав.
- В червні 1999 р. Європейський Союз прийняв директиву « Про загальні умови використання електронних підписів», а майже через рік, в липні 2001-го , директиву, юридично призначаючи електронний підпис (EU Digital Signature Directive). Практично всі держави, члени Європейського Союзу узгодили цими директивами свої внутрішні законодавства .
- Країни СНД також не відстають від всесвітнього правового розвитку. В Білорусії, Таджикистані, Туркменії, Узбекистані були прийняті закони, які утворюють правову основу для використання ЕЦП і створюють юридично значущі дії шляхом електронного документообігу.
- В Росії 10 січня 2002 року вступив в силу Федеральний закон про електронний цифровий підпис.

СВІТОВИЙ ДОСВІД

Росія

- Законодавство РФ передбачає - передачу інформації здійснювати тільки в зашифрованому вигляді, а також в Договорах із суб'єктами зазначено, що дані передаються в зашифрованому вигляді і становлять податкову таємницю.
- У РФ Спеціалізованим оператором зв'язку може бути будь-яка організація, яка задовольняє запропонованим умовам і уклала Договір з Управлінням МНС Росії по суб'єкту Російської Федерації!.

Спеціалізованих операторів зв'язку, тільки по трьом містам:

- Санкт Петербург – 5(із них унікальних- 4);
- Мурманськ – 6 (із них унікальних- -4);
- Москва – 4 (із них унікальних- 2).
-

На даний час в Росії функціонує більше 150 засвідчуючих центрів.

Галузь застосування ЕЦП

- Захист персональних даних
- Системи електронного документообігу
- Електронна комерція
- Захист програмного забезпечення
- SSL-доступ

Захист персональних даних

- Захистити документи від викривлення та фальсифікації;
- При необхідності зашифрувати таємну інформацію;
- Відмовитися від зберігання оригіналів документів на паперових носіях, тому що ті документи, підписані ЕЦП, мають таку саму юридичну силу;
- Швидко і зручно здавати звітність в електронному вигляді;

Засвідчення електронної звітності за допомогою ЕЦП

Складові процесу

- Суб'єкт звітності - платник податків, який засвідчує підготовлений файл звіту ЕЦП, шифрує за допомогою відкритого ключа податкового органу і відправляє через сервер спецоператора зв'язку;
- Спеціалізованій оператор зв'язку - це організації, які відповідають встановленим вимогам, які мають необхідні технології для подання звітності по телекомунікаційним каналам зв'язку. Спецоператор виступає незалежним арбітром у суперечках про дату проходження документа (на сервері фіксується факт її надходження у зашифрованому вигляді), забезпечує цілісність документообігу та вирішує проблемні ситуації.

Національна складова ЕЦП

Закон України «Про електронний цифровий підпис» вступив в силу 1 січня 2004 року, він надає право фізичним і юридичним особам використовувати цифровий підпис для підтвердження матеріалів і документів, поданих в електронній формі, але забороняє використовувати цифровий підпис для складання заповіту, а також документів на усиновлення.

На цей час електронну звітність в Україні регулюють:

- 13 - Законів України (із них основних - 5) ;
- 3 - Постанови КМУ;
- 1 - Распорядження КМУ;
- 7 – Наказів та Постанов інших органів виконавчої влади України.

Законодавча база

- Закон України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" від 05.07.94 р. № 2098-ІІ
- Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг" від 22.05.2003 р. № 851-ІV
- Закон України "Про електронний цифровий підпис" 22.05.2003 р. № 852-ІV
- Закон України "Про телекомунікації" від 18.11.2003 р. № 1280-ІV
- Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-ХІV
- Постанова КМУ "Про затвердження Порядку засвідчення наявності електронного документа (електронного підпису)" від 18.07.2003 р. № 1100-ІV
- Постанова КМУ "Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади" від 18.07.2003 р. № 1101-ІV
- Постанова КМУ "Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами виконавчої влади" від 18.07.2003 р. № 1102-ІV
- Розпорядження КМУ "Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації" від 18.07.2003 р. № 1103-ІV

Постанови та Накази інших органів ВВУ

- Постанова Пенсійного фонду України "Про затвердження Порядку подання звітів до Пенсійного фонду"
- Наказ ДПА України "Про подання електронної податкової звітності" від 10.04.2008 р. № 233
- Наказ ДПА України від 31.12.2008 р. № 827 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення перевірок»
- Наказ Державного комітету статистики України від 25.02.2009 р. № 69 «Про проведення пілотного проекту»
- Наказ Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 05.03.2009 р. № 31-ос
- Наказ Державного центру зайнятості від 12.03.2009 р. № 17 «Про деякі питання організації діяльності»
- Наказ Пенсійного фонду України від 27.03.2009 р. № 43 «Про організацію тестового відпрацювання»

Проблемні питання національного законодавства

У чинному законодавстві України відсутній обов'язок і відповідальність акредитованого центру сертифікації електронних ключів (АЦСК), Спецоператора і виконавчого органу влади, за:

- Як доставку або недоставку АЦСК, а також прийняття або не прийняття звітності Міністерствами, відомствами та іншими органами виконавчої влади при відправленні звітності в електронному вигляді;
- Її відповідність оригіналу, своєчасність і достовірність;
- Обов'язкове шифрування та передачу електронної звітності виключно в зашифрованому вигляді

Цинізм майбутніх змін

Видані КМУ розпорядження № 1087-р від 9 вересня 2009 р. та № 1217-р від 14 жовтня 2009 р. та внесені проекти ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (реєстр. № 5147 від 18.09.2009 р., внесений Кабінетом Міністрів України) та «Про внесення змін до підпункту “з” і підпункту 4.4.2 пункту 4.4 статті 4 Закону України “Про порядок погашення зобов’язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами”» (від 18.11.09г. внесений Терьохіним С.А.)

пропонують:

- Виключити паперову і ввести тільки електронну форму звітності з 01.01.2010 року для великих і середніх підприємств, а це близько 90% ринку;
- Створюють умови які сприяють появі монопольного спецоператора, без будь-якої юридичної відповідальності, за роботу що він виконує (на мою думку це робиться виключно для збору інформації та грошей);
- Покласти законодавчу відповідальність за захист передаваної електронної звітності на сам господарюючий суб'єкт (що на мій погляд, суперечить логіці процесу і взагалі межує зі здоровим глуздом);

Можливі наслідки

Загроза національній
безпеці

Пропоную

- Призупинити дію Розпоряджень № 1087-р від 9 вересня 2009 р. та № 1217-р від 14 жовтня 2009 р. до внесення відповідних змін у чинне Законодавство України;
- Викласти вимоги до Спецоператору, провести Громадські слухання з даного питання і закріпити законодавчо статус Спецоператора, а також його зобов'язання і гарантії перед учасниками процесу;
- Розробити та закріпити схему роботи електронного документообігу при проходженні електронної звітності;
- Встановити відповідальність за перехоплення та розголошення інформації, що передається учасниками процесу;
- Доопрацювати внесені проекти ЗУ з урахуванням вищевикладеного.

17 грудня 2009, Київ

Форум «Про невідкладні заходи щодо розвитку інформаційного суспільства в Україні»

Дякую за увагу!

www.cst.org.ua

